

## Державній науковій архітектурно-будівельній бібліотеці імені В. Г. Заболотного – 60 років

26 березня виповнилося 60-років Державній науковій архітектурно-будівельній бібліотеці імені В. Г. Заболотного Держбуду України. Заснована в 1944 р. як Наукова бібліотека при Президії Української філії Академії архітектури СРСР відповідно до постанови Ради Народних комісарів УРСР № 274, у 1964 р. вона набуває статусу Республіканської науково-технічної бібліотеки, а з 1975 р. виконує функції державного депозитарію літератури з будівництва та архітектури. З травня 1993 р. – Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека Мінбудархітектури України. У жовтні 1998 р. книгозбірні присвоєно ім'я одного з її фундаторів, першого президента Академії архітектури УРСР Володимира Гнатовича Заболотного.

Сьогодні це галузева наукова бібліотека загальнодержавного значення, сучасний інформаційно-бібліографічний та видавничий центр, просвітницький осередок для фахівців будівельного комплексу.

У ретельно дібраному і сформованому не одним поколінням бібліотечних працівників 400-тисячному фонді Бібліотеки зберігаються скарби суспільної та наукової думки, література з питань архітектури, будівництва, містобудування, образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва й суміжних наук багатьма мовами світу. Серед них – раритетні видання з історії та теорії архітектури і будівельної техніки, зібрання стародруків та рідкісних видань XVI–XIX ст. Фонд краєзнавства, рідкісних та цінних видань налічує більше 14 тис. прим., включає гравюри, літографії, малюнки, поштівки, альбоми, а також матеріали про історію та архітектуру міст та населених пунктів світу, серед яких широко представлена архітектурно-будівельна спадщина України. Бібліотека має вичерпний фонд нормативно-технічної документації з будівництва, що діє на території нашої держави, комплектується сучасною вітчизняною та світовою галузевою літературою, створює електронний каталог.

Своє головне завдання книгозбірня вбачає у бібліотечно-інформаційному забезпеченні науковців, фахівців будівельного комплексу, а також майбутніх фахівців – студентів вищих та середніх архітектурно-будівельних та мистецьких навчальних закладів. Сьогодні Бібліотека обслуговує більше 8 тис. читачів, щорічна книговидача складає понад 220 тис. прим.

Однією з основних складових роботи архітектурно-будівельної бібліотеки є наукова діяльність. Відповідно до статутної діяльності Бібліотека проводить наукові дослідження документно-інформаційних ресурсів з архітектурно-будівельної тема-

тики, бере участь у централізованих наукових дослідженнях в галузі бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства. Працівники Бібліотеки займаються вивченням її історії, дослідженням та науковим опрацюванням цінної частини бібліотечного фонду.

З метою оприлюднення та відродження архітектурно-будівельної спадщини України видаються бібліографічні покажчики в серіях «Видатні будівельники України» та «Видатні зодчі України», присвячені знаним діячам архітектурно-будівельної галузі України. Серед видань покажчики про будівельників – М. С. Будникова, М. М. Жербіна; про архітекторів – В. Г. Заболотного, В. В. Городецького, П. Ф. Альошина, Й. Ю. Каракаса.

Бібліотекою видані тематичні бібліографічні покажчики: «Полтава: історія, архітектура, пам'ятники», «Поточное строительство» (вип. 1–3, 1967–1968); «Вопросы качества строительства» (1969, 1974, 1978, 1982), «Бароко в архітектурі України» (1995), «Історія Академії архітектури України (1944–1963 рр.)» (1995), «Видавничча та наукова діяльність ДНАББ імені В. Г. Заболотного» (видається кожні 5 років) та ін.

Спільно з Академією будівництва України Бібліотека видає з 1997 р. серію історичних парисів «Видатні українські вчені та інженери-будівельники» (вийшло 6 випусків).

Сучасний етап розвитку наукової бібліотеки характеризується зміною пріоритетів її діяльності. До традиційних завдань збереження і примноження книжкових зібрань додаються функції інформаційних центрів, які створюють власні БД і забезпечують використання світових інформаційних мереж. Удосконалюються бібліотечні технології і форми обслуговування читачів. Для інформування про нові надходження Бібліотека веде постійні рубрики в галузевих періодичних виданнях «Книжковий світ у Гостинному дворі» («Інформаційний бюлетень Держбуду України»), «Книжкова полиця фахівця» («Будмайстер»), «Книжні новини» («Строительство и реконструкция»), «Бібліографічна сторінка» («Бетон и железобетон в Украине») та ін.

Новий аспект роботи Бібліотеки – зв'язок з громадськістю. У Бібліотеці діє бібліотечний клуб «Національні святині», на засіданнях якого досліджується діяльність відомих та маловідомих діячів, які зробили вагомий внесок у архітектурно-будівельну спадщину України. За участю фахівців будівельного комплексу держави проводяться науково-практичні конференції, презентації, метою яких

є відновлення і відродження архітектурно-будівельної спадщини України та інформування про новини вітчизняної і світової архітектурно-будівельної думки. На відзначення п'ятої річниці від дня присвоєння книгозбірні імені академіка архітектури В. Г. Заболотного було започатковано новий захід «Заболотнівські читання: Архітектурна і будівельна книга в Україні», котрий планується проводити щорічно.

Бібліотека виконує функції науково-методичного центру для бібліотечно-інформаційних установ будівельного комплексу України, використовує різноманітні форми співпраці, надає кваліфікова-

ну методичну допомогу працівникам галузевих бібліотек, працює над створенням довідника бібліотек будівельного комплексу України.

Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека імені В. Г. Заболотного сьогодні по праву посідає чільне місце серед державних бібліотек країни, з року в рік зміцнює свої позиції у сучасній бібліотечній спільноті, користується заслуженим авторитетом у фахівців архітектурно-будівельної галузі, численної армії читачів та молоді.

*Галина СОЛОДЕНКО,  
відповідальний секретар АБУ, н. с. НБУВ*

## **Марія Іванівна Вязьмітіна – організатор і перший директор Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки імені В. Г. Заболотного**

Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека імені В. Г. Заболотного відзначила своє 60-річчя. Вона була створена при Президії Української філії Академії архітектури СРСР постановою Ради Народних Комісарів УРСР № 274 від 26 березня 1944 р.

До заснування Бібліотеки були причетні видатні діячі науки, культури та архітектури. Одним із фундаторів став В. Г. Заболотний – перший президент Академії архітектури УРСР, який подарував бібліотеці власну колекцію книг.

Першим організатором і директором (1944–1948 рр.) Наукової бібліотеки була Марія Іванівна Вязьмітіна – автор багатьох фундаментальних наукових праць і досліджень з найдавнішої археології України і Сходу, кандидат філологічних та історичних наук, сходознавець, яка мала всебічну історико-філологічну й історико-мистецтвознавчу підготовку.

М. І. Вязьмітіна (22.04.1896 – 03.04.1994) народилась у с. Круподеринці Бердичівського повіту на Житомирщині у сім'ї службовця, яка пізніше переїхала до Києва. У 1916 р. закінчила з золотою медаллю Фундуклеївську жіночу гімназію у Києві. Восени того ж року поступила на історико-філологічний факультет Київських вищих жіночих курсів на слов'яно-російське відділення, яке закінчила у 1922 р. зі ступенем кандидата філологічних наук. Трудову діяльність розпочала ще з гімназичних років репетиторством учнів. Навчаючись на Вищих жіночих курсах, працювала у Всеросійському Земському союзі, театральному відділі, адресному столі, редакціях газет.

У 1923–1924 рр. навчалась на мистецтвознав-

чому відділенні Київського археологічного інституту, який не закінчила через його закриття.

1927–1929 рр. – період її навчання в аспірантурі при Музеї мистецтва ВУАН у Києві та Харківській філії науково-дослідної кафедри мистецтвознавства АН УРСР по відділу мистецтва Близького Сходу. По закінченні аспірантури захистила прамоційну роботу на звання наукового працівника-мистецтвознавця. У 1929 р. вона організувала відділ мистецтва Сходу у Харківському художньо-історичному музеї.

У 1930–1934 рр. М. І. Вязьмітіна працювала в Музеї мистецтва ВУАН у Києві на посаді завідувачки відділу мистецтва Сходу і стояла біля витоків його створення. Працюючи у Музеї, організувала виставки, брала участь у археологічних експедиціях (до Середньої Азії, Криму та Кавказу), засіданнях конференцій (Керченської археологічної, Херсонської), Всесоюзному з'їзді сходознавців у Харкові. 1935 р. була запрошена на V конгрес з іранської археології та мистецтва у Ленінграді [1].

Протягом 1930–1931 рр. читала курс лекцій з історії мистецтва Близького Сходу на музейному відділенні Київського художнього інституту [3].

З 1934 р., після закриття відділу Сходу при Музеї мистецтва ВУАН, перейшла на бібліотечну роботу. На той час вона вже мала багатий науковий досвід (16 наукових робіт). 10 років свого життя вона присвятила бібліотечній галузі, працюючи в різних бібліотеках Києва. З 1934 по 1935 роки вона завідує бібліотекою Інституту геології. Протягом 1936–1941 років завідує бібліотекою Київського будинку архітектора. Саме тоді з метою полегшення користування зарубіжними журналами, які одер-